БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 171 (3909). | Шанба, 31 август 1968 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИНГИЗ МУБОРАК БЎЛСИН, АЗИЗ ФАРЗАНДЛАРИМИЗ!

Биринчи синфга ўқишга борамиз.

Н. Тўраев фотоэтюди.

БИЛИМ ЧЎҚҚИЛАРИ САРИ

Биринчи қўнғироқ... Биринчи дарс... Синфдошлар яна қувноқ даврада... Меҳрибон ўқитувчиларнинг мароқли суҳбатлари...

Буларнинг ҳаммаси нақадар ҳаяжонли, нақадар соғинч дамлари. Ҳа, янги ўқув йили биринчи кунининг ўзгача латофати, ўзгача завқи, ўзгача мазмуни бор. Эрта тонгданоқ кўчаларни тўлдириб билим ўчоқлари томон ошиқаётган ўқувчиларнинг севинчи қанчалар чексиз бўлади.

Яна икки кундан кейин ёп-ёруғ синфхоналар, кенг аудиториялар билимга чанқоқ ёшлар билан тўлади. Жонажон мактаб, қадрдон илм-фан даргоҳлари ўз талабаларини қучоқ очиб кутиб олади.

Бу йил ўқишлар алоҳида тараддуд билан бошланмоқда. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг «Ўзбекистон мактаблари ва болалар муассасаларини янги ўқув йилига тайёрлаш тўғрисида» деб чиқарган қарори сентябрни шайланиб кутиб олишда муҳим омил бўлди. Область халқ маорифи ходимлари партия, совет, комсомол ва касаба союзлари ҳамда кенг жамоатчиликнинг актив ёрдами билан мактаблар ремонтини 6 августдаёқ сифатли тугалладилар.

Сентябрга арзигулик яна қатор совғалар ҳозирланди. Билим ўчоқлари малакали педагог кадрлар билан мустаҳкамланди. Ўқув программаларига мос янги дарсликлар ёзилмоқда. Энг яхши мактаб дарсликлари учун Ғафур Ғулом номида республика конкурси эълон қилинди.

Сентябрга қизғин тайёргарлик кўрилаётган бир пайтда Москвада ўқитувчиларнинг Бутуниттифоқ иккинчи съезди ўз ишини бошлади. Совет зиёлиларининг катта отрядини ташкил этган ўқитувчилар ҳаётида муҳим воқеа бўлган бу анжуманда ўқув-тарбия билан боғлиқ қатор ҳаётий масалалар ўртага ташланди. Съезд делегатлари КПСС XXIII съездининг халқ маорифини ривожлантириш тўғрисидаги қарорларининг бажарилишини муҳокама қилдилар.

Партия ва ҳукуматимиз ўрта умумий таълимга ўтишни мажбурий қилиб қўйди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Ўрта умумий таълим мактаби ишини янада яхшилаш чоралари тўғрисида»ги қарорида таъкидланганидек, бу вазифани ҳал этиш кўп меҳнат ва масъулият талаб қилади. Бу, партия ва совет органлари олдига халқ маорифининг ҳамма ходимлари олдига қатор аниқ вазифаларни қўяди. Янги мактаблар қуриш ва очиш, ўрта маълумот берадиган махсус ўқув юртлари ва ҳунар-техника билим юртларини кўпайтириш ҳамда кенгайтириш, ишчи-ёшлар мактаблари фаолиятини ҳамда сиртдан ўқитишни яхшилаш талаб қилинади.

Мактаблар бундан буён умумий таълим, меҳнат, политехника мактаби сифатида ривожлантирилади. Бу борада областимиз мактабларида ҳам талайгина ишлар қилинди. Таълим мазмунини белгилаш бўйича комиссия тузилди. Машғулотлар ўзбек тилида олиб бориладиган мактаблар учун типовой ўқув плани яратилди. Билим ўчоқларида факультатив машғулотлар жорий этилди.

Бошланғич таълимнинг уч йиллик қилиб белгиланиши муносабати билан қатор амалий тадбирлар кўрилди. Бу йил ўзбек мактабларининг биринчи синфларида экспериментал тажриба ишлари оммавий равишда олиб борилади.

Бу ва шунга ўхшаш бошқа қатор тадбирларнинг амалга оширилиши ўқув-тарбия ишларини тағин ҳам яхшилаш имконини беради. Бу, айни бир вақтда халқ ўқитувчиси олдига янада улуғворроқ, янада масъулиятлироқ вазифаларни қўяди. Ўқитувчи — мактабда етакчи кучдир. Шунинг учун партия ва ҳукуматимиз педагоглар меҳнатини ҳамиша юксак қадрлайди. Ўқитувчилар съезди арафасида халқ маорифи ходимларидан бир группасига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди. Ёш авлод тарбиясига ўзининг муносиб ҳиссасини қўша олган моҳир педагог Оқилхон Шарафутдинов ҳам бундай юксак унвонга сазовор бўлди.

Бу йил педагогика олий ўқув ва билим юртларини тугаллаган 8 мингдан ортиқ ёш мутахассис ўқитувчилар армияси сафига келиб қўшилди. Булар орасида Москва ва Ленинград, Тула ва Воронеж, Курск ва Ставрополь педагогика институтларининг кечаги дипломантларини ҳам учратасиз. Қалб амри билан серқуёш республикамизга келган бу тўрт минг ёш ўқитувчи ўз ихтисосликларига мувофиқ иш билан таъминланди.

Ёш ўқитувчилар билан ишлаш ҳар бир педагог коллективнинг жонажон иши бўлмоғи лозим. Бироқ айрим жойларда ёш мутахассисни ишга қабул қилишда сансалорлик, пала-партишликка йўл қўйилмоқда. Ҳар бир педагогик коллектив янги келган ёш ўқитувчини илиқ қарши олиши, унга амалий ёрдам бериши лозим.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев ўқитувчиларнинг Бутуниттифоқ съездида сўзлаган нутқида айтганидек, умрбод ўқиш керак дейишади. Бу қадимий ҳақиқатни ҳаммага татбиқ қилса бўлади. Лекин бу ҳақиқат бошқаларни ўқитаётганларга ҳаммадан кўра кўпроқ тааллуқли деса бўлади.

Ҳақиқатан ҳам ҳар бир ўқитувчи ўз касбини жон-дилидан севиши, билимини тинмай оширa бориши керак. Бунда фан кабинетлари, ўқитувчилар малакасини ошириш институтлари катта фаолият кўрсатишлари лозим. Илғор ўқитувчиларнинг иш тажрибаларини кенг ёйиш, ёш ўқитувчилар семинарларини ташкил этиш — мактабда таълим-тарбия ишининг яхши йўлга қўйилишини таъминлайди.

Барча совет кишилари улуғ доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигига қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Халқ маорифи ходимлари ҳам бу шонли юбилейга арзигулик меҳнат совғалари билан борадилар.

Куни кеча матбуотда «Таштекстильмаш» заводининг слесари кекса коммунист В. Суворовнинг мақоласи босилиб чиқди. У янги ўқув йилининг биринчи дарсларини улуғ доҳиймиз Ленин ҳақидаги ҳикоядан бошлашни таклиф қилди. Бу яхши ташаббус Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги томонидан маъқулланди. Биринчи машғулот ҳамма мактабларда Ленин дарси бўлади. Болалар доҳий ҳақидаги хотираларни тинглайдилар, Ильичнинг жўшқин фаолияти ҳақидаги фильмларни томоша қиладилар.

Янги ўқув йили бошланмоқда. Ўқув-тарбия ишларини янада яхшилашда зафар қучайлик. Янги ўқув йилингиз муборак бўлсин!

ҲАММА НАРСА ТЕРИМГА ТАХТ БЎЛСИН

ПАХТАЗОР ХАБАРЛАРИ

ЎРТА ЧИРЧИҚ. Райондаги «Ленин йўли» колхозининг механизаторлари ташаббускорлар чақириғидан илҳомланиб, бу йил етиштирилаётган 5600 тонна пахтанинг 4200 тоннасини «зангори кема»лар билан йиғиштириб олишга бел боғлашди. Шу кунларда терим мавсумига тайёргарлик ишлари ғўза парвариши билан қўшиб олиб борилмоқда.

Мавжуд 56 та терим агрегати ремонтдан чиқарилиб, мавсумга тахт қилиб қўйилди. Агрегатларнинг икки сменада ишлашини таъминлаш мақсадида кўплаб механик-ҳайдовчи кадрлар тайёрланмоқда. Ҳозир 150 йигит-қиз механизатор мавсумни енг шимариб кутиб олмоқда.

Т. ХУШНАЗАРОВ.

БЕКОБОД. Баротбек Тўрабеков бошлиқ звено Ленин номли колхознинг илғор звеноларидан биридир. Бу ерда 46 гектар майдонда «оқ олтин» етиштирилаяпти. Ҳар туп ғўза шиғил-шиғил кўсак туккан. Парвариш қизғин давом эттириляпти.

Гектар бошига 27 центнердан ҳосил олишга аҳд қилган пахтакорлар сўнгги комплекс парваришини ниҳоятда сифатли ўтказишга ҳаракат қилишмоқда.

А. ҲАМДАМОВ.

ОЛТИНГА КОН ДАЛАЛАР

ЛАВҲА

...Пахтазор тонгининг ўз гашти, дилларни қитиқловчи сурури бор.

Бўйлари бел билан ўпишадиган ғўзалар мовий денгиз каби чайқалади. Чаноқларни ёриб, бирин-кетин очилаётган «оқ олтин» нуқралари эндигина зарҳалларини ёйган қуёш ёғдусида товланиб, кўзларнинг нурини эмади. Бу нуқралар эртаиндин бутун борлиғи билан далалар бўйлаб бошланадиган йиғим-терим курашидан, баракали хирмондан, Ватан бойлигини ортган турнақатор карвондан дарак беради.

Хайри опа шуларни ўйлаб, эгат оралайди, чеҳрасига табассум ёйилади. Эрта баҳордан тортиб тўкилган пешона терлари, ҳар туп ниҳолга сингган юрак қўрлари меваси манаман, деб тургандан кейин, кўз қувнаб, дил яйрамайди дейсизми? У нариги пайкалга ўтиб ўзича ҳосилни чамалайди. Ҳар туп ғўзада ўн-ўн иккитадан кўсак, таг шохларидаги чаноқлардан мамиқлар қайнаб тошиб турибди.

Хайри опа ана шу пайкални айланар экан, беихтиёр ўтган йилнинг кузида бўлиб ўтган тортишувни эслайди.

— Участкамиз ишчилари, механизаторлари билан бир қарорга келиб қўйганмиз, астойдил киришилса уддасидан чиқа олмайдиган иш йўқ, —деган эди ўшанда Хайри опа, —бизга ишонинглар, ўша ерни ер қиламиз, келаси йили биздан мўлжалдаги пахтани олаверасизлар.

Орадан икки-уч кун ўтмаёқ ўша ерда иш бошланиб кетди. Бульдозерчилар, скреперчилар, участканинг механизаторлари беш-ўн кун оғирликни елкаларига олишиб, кучларини синаб кўришди. Кўпдан қуён қочиб қутилмас, деганлари ҳақ гапда, ҳаракат зое кетмади.

Паст-баланд сойликдан иборат йигирма гектарча ер кафтдек текисланиб, сув равон оқадиган пайкалларга айлантирилди. Илгари: «Бу ерга меҳнат сарф қилишнинг ҳожати йўқ, барибир ҳосил бермайди, деб юрган Эгамберди ака ҳам мана энди ўзи тан олаяпти. Шу ерларнинг ҳосилини чамалаб кўриб, унумдор ер қўлдан кетганига ачинаяпти.

Хайри опалар участкаси ўтган йили олтмиш гектар ернинг ҳар гектаридан йигирмадан ҳосил олишган эди. Бу йил эса ана шу қўшилган ер билан пахта майдони саксондан ошди. Мўлжал ўттиздан кам эмас...

Хайри опа ғўзалар сувга қонганлигидан, эгатлар ораси юмшатиб қўйилган пушталарнинг бўрсиллаб ётганлигидан хурсанд бўлиб, дала шийпонига қайтди. Бу ерга иккита «зангори кема» келтириб қўйилганди. «Пўлат от» чавандозлари Иззатилла билан Абдиминлоқ унинг атрофида парвона. Машиналар ишга шайликка шай, шундай бўлса ҳам яна бир бор уёқ-буёғини синчиклаб кўриб чиқилса, зарар қилмайди.

— Дефолиацияни қачон бошлаймиз? —Хайри опа етиб келганида салом-аликдан кейин сўради Иззатилла.

— Директор билан гаплашдим. Сентябрнинг тўрт-бешидан кечиктирмаймиз, —деди Хайри опа, — шунга қараб мўлжални олаверинглар.

Ҳа, йигитлар шай, машиналар эгарланган отдай! Эл-юрт олдида оғизга сўз олиб қўйилган —ҳамма майдондаги пахта машина билан терилади! Ғўзани шунга мослаб ўстирамиз, деган шиор ўртага ташланган. Иззатилла билан Абдиминлоқ 100—120 тоннадан теришмоқчи.

Уларга ишонса бўлади. Кузни куз, қишни қиш демай, ер юмшатишди, навбаҳорда ўзлари сара уруғ қадашди, саратон офтоби тиғида туриб ҳар туп ниҳолга меҳр чашмаларини эмдиришди. Энди ҳосилни ҳам ўзлари теришади.

Улар «сой ерни қўшиб оламиз» деганида Хайри опанинг ишжоатига қойил қолишган эди. Ўша ерда мўлжалдагидан ҳам ортиқ ҳосил етиштирилганидан кейин Хайри опанинг ер қадрини биладиган, тажрибакор пахтакор эканлигига яна бир бор ишонч ҳосил қилишди.

Хайри опа одамларга меҳрибон, хушфеъл, серфарзанд, тадбиркор аёл. Унинг номини ҳамма ҳурмат билан тилга олади. Ўзи қишлоқ Советининг депутати. Бўш вақт топдими, уни одамлар орасида кўрасиз. Ҳол-аҳволини сўрайди. Турмуш шароити билан танишади, арз ва илтимосларига қулоқ солади, талабларини ўрнига қўймагунча тиниб-тинчимайди.

Ундан кўчага асфальт ётқизиб берилишини сўрашган эди, қишлоқ Совети активлари билан бамаслаҳат бу талабни ўрнига қўйди, ўзи бош-қош бўлиб, совхознинг 4-бўлимида шинам болалар боғчаси қурдирди. Иккинчи бўлимнинг ишчи-хизматчилари марказга водопровод келтирилиши тўғрисида унга наказ беришди. У район Совети билан бу борада ҳам фикрлашиб, аҳолини тоза сув билан мамнун этди.

Хайри опа депутат сифатида ёшларнинг онахони. Унинг насиҳатларига, маслаҳатларига қулоқ солишади. Айтганини бажо келтиришади.

Мажид Ҳалилов деган йигит қайлиғи билан чиқишолмай юрди. Айб кимда? Мажиддами, ё келин Эсмадами? Ёшларга ҳайронсиз, арзимаган гап билан бир-бирларининг дилларини гирён қилиб юришади. Мажидлар оиласида ҳам шунақа экан.

— Ҳали ёшсизлар, авжи ўйнаб куладиган вақтингиз. Бирингиз баланд келганда, бирингиз хиёл паст тушсангиз, ҳеч нарса ютқазиб қўймайсизлар. Оилада эр-хотин баравар келаман дедими, жанжал чувалашаверади, —уларга насиҳат қилди Хайри опа, —аҳил бўлинглар, бир-бирларингизни ҳурматингизни сақласангиз, оила тинч бўлади хонадонга қут-барака киради.

Мана ҳозир Мажид билан Эсмани пахта майдонида учратасиз. Тотув ҳаёт, астойдил меҳнат, ширин орзулар билан яшашяпти, улар.

Бу йил 2-«Далварзин» совхози азаматлари «Самарқанд» совхози, Янгийўлдаги III-«Интернационал», Бўкадаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозлари пахтакорларининг етиштирилган ҳосилни асосан машиналар ёрдамида териб оламиз деган ташаббусига қўшилишган. Саксон процентдан ортиқроқ майдондаги ҳосилни «зангори кема»ларда терамиз, деб аҳд қилишган.

Ҳозир етмиш тўққизта «зангори кема» жиловланган отдай шай турибди. Механизаторлар бел боғлаб, пешана танғиб, буйруқ кутиб турришибди. Улар орасида Хайри опа Маматқулованинг ишонган тоғлари, суянган боғлари Иззатилла Раҳматов билан Абдиминлоқ Норқулов ҳам бор.

Ҳадемай, олтинга кон далаларда терим бошланади, дала гвардиячилари жиловини тутган «зангори кема»лар бепоён пахтазорларга жўшқин ҳаёт бағишлайди. Хирмонлар кўкка бўй чўзади, прицеплар карвони йўлга тушади.

...Қишлоқ Советининг депутати, тадбиркор пахтакор, онахон Хайри опа Маматқулова йигитлар ишига разм солар экан, мана шулар ҳақида ўйлаб, ич-ичидан қуванарди.

У. ЖОНГИТОВ,
А. ШАЙХОВ,
Бекобод.

БЎКА районидаги 1-«Пискент» совхозининг пахта далаларида мўл ҳосил етиштирилмоқда. Айниқса, совхознинг 1-бўлимига қарашли ўртоқ Абдуллаев бошлиқ комплекс-механизациялашган звено аъзолари баракали меҳнат қилишмоқда. Ҳар туп ғўзада шу кунларда 9—10 тадан бўлуқ кўсак санайсиз. Суратда: Механизатор звено бошлиғи ўртоқ Абдуллаев. О. Абдураҳмонов фотоси.

ХАЛҚ САЛОМАТЛИГИ ПОСБОНЛИГИДА

30 августда Тошкентда бўлиб ўтган республика партия активи йиғилиши меҳнаткашлар соғлиғини сақлашнинг актуал масалаларига бағишланди.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюро аъзолари **И. Г. Анисимкин, Р. Қурбонов, М. М. Мусахонов, Р. Н. Нишонов,** Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюро аъзолигига кандидат **М. Абдураззоқов,** Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари **С. О. Азимов, Г. А. Габриельянц, М. З. Мирзааҳмедов, А. Р. Хўжаев,** КПСС Марказий Комитетининг инструктори **Д. П. Никитин** иштирок этдилар.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари **В. Г. Ломоносов,** КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг мамлакатда соғлиқни сақлашни янада яхшилаш ва медицина фанини ривожлантириш чоралари тўғрисидаги қарорини амалга ошириш соҳасида республика партия, совет, хўжалик ва медицина ташкилотларининг вазифалари ҳақида доклад қилди.

Докладда ва музокараларда сўзга чиққан нотиқларнинг нутқларида шу нарса таъкидлаб ўтилдики, халқ турмушининг моддий фаровонлиги ва маданий даражаси тинмай юксалиб бориши, кўп томонли соғлиқни сақлаш хизматининг такомиллашиб бориши, республикада медицина фанининг ривожланиши туфайли кўпгина касалликлар тугатилди, аҳолининг соғлиғи узлуксиз яхшиланиб бораяпти. Сўнгги саккиз йил мобайнидагина Ўзбекистоннинг соғлиқни сақлаш бюджети икки ярим баравар кўпайди. Шу билан бирга йиғилишда партия, совет, касаба союз ташкилотлари ва соғлиқни сақлаш органлари медицина хизматини тубдан яхшилаш учун мавжуд бой имкониятлардан ҳали етарли фойдаланмаётганликлари таъкидлаб ўтилди. Соғлиқни сақлаш хизматини янада такомиллаштириш юзасидан таклифлар киритилди.

Йиғилишда СССР Соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари **Д. Д. Бенедиктов** нутқ сўзлади.

Актив йиғилиши муҳокама қилинган масала юзасидан резолюция қабул қилди.

(ЎзТАГ).

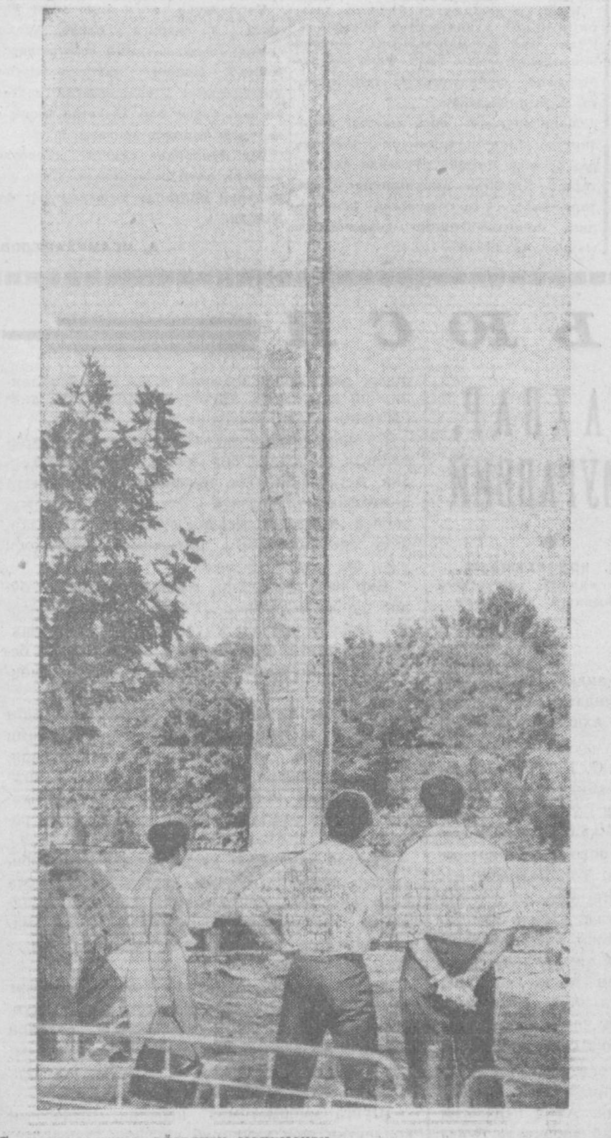

Суратда: халқлар дўстлиги монументи.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ГРУЗИЯНИНГ ЎЗБЕКИСТОНГА ТУҲФАСИ

Тошкент тўқимачилик комбинати маданият саройи олдидаги хиёбонни «Халқлар дўстлиги» монументи безади. Бўйи 20 метр келадиган уч бурчак шаклидаги бу пўлат обидада буюк шоирлар ва мутафаккирлар Алишер Навоий билан Шота Руставелининг ўлмас сиймолари тасвирланган. Бу монументни Грузия рассомлари Илдар Цицишвили, Важа Мужиришвили, Михаил Демчинский ва Жамлет Гелашвилилар яратганлар.

ҚАРДОШЛАРЧА ДЎСТЛИК НИШОНАСИ

Монументни тантанали суратда очиш маросимига бағишлаб, 29 августда умумшаҳар митинги бўлди. Тошкент шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитетининг топшириғига биноан митингни Фрунзе район партия комитетининг биринчи секретари Т. И. Акимова очади.

...Лента қирқилади. Монумент устидаги парда аста-секин туширилади. Тўпланганларнинг кўз олдида намоён бўлган обидага рус, грузин ва ўзбек тилларида «қардош ўзбек халқига — грузин халқидан. 1966—1968» деган сўзлар ёзиб қўйилган.

Грузия қурилиш поездининг бошлиғи Г. Гутушвили, рассом И. Цицишвили, тўқувчи С. Пўлатова, профессор Э. Юсупов, Фрунзе район комсомол комитетининг секретари Р. Абдуллаев, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси Ҳ. Асомов митингда сўзга чиқиб, совет давлати кучи ва қудратининг манбаи бўлган СССР халқларининг қардошларча дўстлиги йил сайин мустаҳкамланиб бораётганлиги тўғрисида гапирдилар. Барча қардош республикалар, шу жумладан Грузия ССР ҳам Ўзбекистон пойтахти меҳнаткашларига Тошкентни тиклашда кўрсатаётган бебаҳо ёрдам ана шу дўстликнинг ёрқин далилидир.

Митинг тамом бўлгандан кейин маданият саройи олдидаги майдонда оммавий сайил бошланди, бадиий ҳаваскорларнинг концертлари бўлди. (ЎзТАГ).

МАКТАБ ЧОРЛАЙДИ

ОРЖОНИКИДЗЕ районида бу йил янги ўқув йилига бир нечта янги мактаб биноси армуғон қилинди. 16-мактаб эса «Правда» колхози томонидан қуриб берилган.

Ҳашаматли мактаб биносида ўғил-қизларимизнинг пухта билим олиши учун барча имкониятлар муҳайё қилинган. Мактаб ўз талабаларини чорламоқда. Ҳа, бу ерда янги ўқув йилининг зўр уюшқоқлик билан бошлаб юборилиши учун ҳамма нарса тахт қилиб қўйилди. Суратда: ўқувчилар мактаб қучоғида.

А. Абалян фотоси.

ҚУВОНЧ

ЛАВҲА

ТОНГ саҳарда уйқудан уйғонган Эътибор юз-қўлини ҳовли рўясидаги муздек водопровод сувига апил-тапил ювиб Хурриятхонларникига югурди.

Эшик олдидаги гулларга қараб юрган Файзулла ака барвақт дугонасини йўқлаб чиққан Эътиборга сўз қотди:

— Ҳа, қизим, тинчликми ўзи. Эрта йўқлаб қолибсан?!

— Эътибор уялинқираб ерга қаради.

— Ҳа-ҳа, тушунарли... Киражол қизим ,у ҳам сенинг олдингга чиқмоқчи бўлиб турганди. Бор, боражол!

Эътибор кўча эшигини қия очиб ичкарига ўтди-да, йўлкадан яна югуриб кетди. Ҳовлига тушиб келаётган Хурриятни кўриб, уни аста имлаб чақирди. Хуррият ёнига келгач, қулоғига бирнималарни пичирлади.

— Ростданми, янгими!? — қувониб сўради Хуррият.

— Ҳа, яп-янги. Дадамлар кеча олиб келдилар. Опчиқиб кўрсатмоқчийдим, ойимла кеч бўлиб қолди, эртага кўрсатарсан, дедилар. Юринг ҳозир, кўрамиз.

Дугоналар ҳовлидан қўл ушлашиб чиқиб кетишди. Эътибор бўлса, йўл-йўлакай янги «Алифбе»сини мақтаб борарди.

— Бирам чиройлики, —дерди у севиниб, — расмлари жудаям кўп. Ҳарфлари бўлса катта-катта. Ҳар бири иккитадан!! Олдин каттаси ёзилган, кейин ёнида кичкинаси ҳам бор...

Хуррият билан Эътибор «Алифбе» томошаси билан овора бўлиб кетишди. Мастура опа уларни зўрлаб нонуштага ўтказмаса, чой ичиш ҳам уларнинг буткул ҳаёлидан кўтарилиб кетган эди.

Нари-бери чой ичишиб олган ёш мактабдошлар «ажойиб» китобга қоғоз ғилоф ўраб боққа чиқиб кетишди. Боғда улар узоқ вақт «дарс» қилишди.

— Бу ҳарфни биласанми?— сўрайди бу йил мактабнинг учинчи синфига борадиган Хуррият «А» ҳарфини кўрсатиб.

— Ҳа, биламан. Бу «А!» Менга Кимё опамлар ўргатганлар.

— Тўғри, буниси нима ҳарф?

— Буми? — Эътибор ўйланиб қолди. — Ҳа, топдим! Бу — «Ш!».

— Жуда топоғон экансан-у. Ҳамма ҳарфларни биласанми?!

— Йўқ, ҳаммасинимас! — Эътибор хафа бўлгандек эди.

Буни сезган Хуррият унинг кўнглини овлаган бўлди.

— Қўявер, мактабга боргганингда ҳаммасини билиб оласан. Ҳисобни ҳам...

Кечқурун, Уйга ҳамма оила аъзолари йиғилишди. Уларнинг баҳси — сентябрь тараддуди ҳақида. Кичкина Эътибор мактабга ҳозирлик кўраётган акалари Султон, Хайриддин, опалари Комила ва Кимёларнинг ҳаракатини кузатиб, бир чеккада жим ўтирибди.

Мастура опа қизи ёнига бориб уни эркалади.

—Сенга нима бўлди қизим, жим бўлиб қолдинг? Қани менга бир қарачи, хўш, нимадан хафасан?

— Опамнинг папкасини менга оберинг, ойи!

— Каттакон папкани нима қиласан, жон қизим. Кўтара олармидинг уни? Даданг келсинларчи, сенга папкача олиб келаман дегандилар. Ҳозир келиб қоладилар.

Эътибор ўтирган еридан сакраб тушиб, ўйнай бошлади:

— Дадамлар папкача олиб келадилар. Яшасин, яшасин!..

Насриддин ака уйга анча ҳаяллаб кириб келди. Эътибор дадасининг овозини эшитиб, эшикка отилди.

— Дада, дада, папкача опкелдизми?

— Вой, пучуқ қизим-ей, ҳалигача ётмадингми? Эрталаб ухлаб қоласан-ку, — Насриддин ака қизини бағрига босиб эркалади.

— Папкачам қани, дада?

— Даҳлизда қолдирибман, бор олиб келақол.

Эътибор зум ўтмай қўлида бўёқлари ялтираб турган яп-янги папкача билан, уйга қайтиб кирди. Унинг қувончи ичига сиғмасди.

Ахир нега қувонмасин! Индинга мактабда биринчи қўнғироқ янграйди, акалари, опалари ва дугонаси Ҳуррият билан бирга қўлида гул тутиб 89-ўрта мактаб қучоғига илк бор қадам ташлайди.

Н. ҲИКМАТУЛЛАЕВ,
Калинин районидаги Хонобод қишлоғи.

САЛОМ, МАКТАБ

БИРИНЧИ ДАРС—ЛЕНИН ДАРСИ

Қаҳрамонона ишларимизнинг, планларимизнинг, орзу-ўйларимизнинг улуғворлиги В. И. Ленин номи билан чамбарчас боғлангандир. Ильич васиятларини ҳаётга татбиқ эта бориб, совет халқи Коммунистик партия раҳбарлигида мисли кўрилмаган ғалабаларга эришди.

Бутун мамлакатимиз энг улуғ сана — В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини муносиб нишонлашга зўр ғайрат ва кўтаринкилик билан тайёрланаётган шу кунларда мен ўз сменамизни Ленин васиятлари руҳида, коммунизмга садоқат руҳида тарбиялашимиз нақадар муҳимлиги ҳақидаги фикрларимни ўртага ташлашни истар эдим.

Ильичнинг комсомол III съездида айтган сўзлари ёдингиздами: «...Агар ёшлар коммунистик ёшлар номига муносиб бўлишни ҳақиқатан истасалар, биз ёшларни нимага ўргатишимиз керак, улар қандай ўрганишлари керак ва бизнинг қура бошлаган нарсамизни уларнинг батамом қуриб охиригача етказа олишлари учун, уларни бунга қандай тайёрлаш лозим, деган масалага батафсил тўхталиб ўтишимиз керак». Лениннинг ўзи худди шундай ўрнак ва ёшлар ўз қадамлари, ишлари ва орзу-ўйларини ҳамиша худди ана шунга қараб ўлчай оладилар.

Мен ёшларнинг Лениндан қандай ўрганиб баҳра олаётганликларини синчиклаб кузатиб турибман. Мактаблардаги Ленин музейлари, Ленин кунлари ва ўқишлари фақат доҳийнинг юртидагина эмас, балки мамлакатимизнинг кўпгина жойларида ҳам анъана бўлиб қолди.

Биринчи қўнғироқ жаранглайди. Болалар биринчи дарсга кирадилар. Мен бу йил ҳар бир синфда биринчи сентябрнинг биринчи дарсини Ленин ҳақидаги ҳикояга бағишлаш жуда соз бўларди, деб ўйлайман.

Мен фикрларимни қизим билан баҳам кўрдим, у муаллима. Менинг фикрим қизимга ёқди. У ҳозир Ленин дарсига тайёрланмоқда.

Мен Ленинга бағишланган биринчи дарс республиканинг ҳар бир мактабидаги ҳар бир синфда яхши традиция бўлиб қолишини жуда истар эдим ва ўйлайманки, жамоатчилик бу фикримни қўллаб-қувватлайди.

В. СУВОРОВ,
Ленин орденли «Таштекстильмаш» заводининг слесари, 1924 йилдан КПСС аъзоси.

Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги ўртоқ В. Суворовнинг «Правда Востока» газетасида чиққан «Биринчи дарс — Ленин дарси» сарлавҳали мақоласини маъқуллади. Министрлик коллегияси бу мақола халқ маорифи ходимлари ва тарбиячилар ўртасида катта қизиқиш туғдиради, деб ишонч билдирди.

Маориф министрлигининг қарори билан ҳамма типдаги умумий таълим мактабларида, мактаб-интернатларда махсус мактабларда, мактабгача тарбия билим юртларида 1 сентябрдаги биринчи дарс — Ленин дарси бўлади, деб эълон қилинди.

ШАРАФЛИ БУРЧИМИЗ

Ўқувчилар орзиқиб кутган шодиёна кун арафасида турибмиз. Эрта ўтиб индинга ёнёруғ синфхоналар яна ўқувчилар билан тўлади. Биринчи қўнғироқ чалиниб, янги ўқув йили бошланади. Ҳамма мактабларда янги ўқув йилига сўнгги тараддудлар кўрилмоқда.

Ёз бўйи соя-салқин боғ-роғлар қўйнида, сўлим лагерлар бағрида мириқиб дам олган ўғил-қизларимиз ўқув йилида кўпгина янгиликларнинг шоҳиди бўладилар. Уларнинг пухта билим олишлари, ўқиб камолатга етишлари учун ҳамма имкониятлар муҳайё қилиб қўйилди.

Областимиз мактабларини сентябрга бекаму-кўст тахт қилиб қўйиш учун зарур чоралар кўрилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг мактабларни янги ўқув йилига барвақт ҳозирлаш ҳақида қабул қилган қарорига амалий жавоб бериш мақсадида кенг жамоатчилик ёрдами билан синфхоналар сифатли ремонтдан чиқарилди. Янги мактаблар қурилди.

Калинин райони маориф ходимлари ва кенг жамоатчилик мактабларни сентябрга барвақт тайёрлаш юзасидан ташаббус билан чиқдилар. Бу ажойиб ҳаракатга бошқа район ва шаҳарлар маориф ходимлари ҳам якдиллик билан қўшилдилар. Шундай қилиб, бу йил областдаги 771 та мактаб тўла сифатли ремонтдан чиқарилди. Областимиз мактабларида 361 минг 619 ўғил-қиз билим оладилар.

Маълумки, шу йил ёзда ўқитувчиларнинг бутуниттифоқ съезди бўлиб ўтди. Бу катта анжуманда халқ маорифи ходимлари олдида турган энг муҳим вазифалар кўрсатиб берилди. Умумий ўрта таълимга ўтишнинг муҳим шартлари баён этилди. «Умумий ўрта таълимга ўтиш анча куч-ғайрат ва катта маблағлар талаб қилади, — деди КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев, съездда сўзлаган нутқида. — Лекин биз халқ маорифи жамияти учун маблағ ва куч-ғайрат сарфлашнинг олижаноб, энг фойдали соҳаси эканлигини яхши тушуниб, бу ишни қилмоқдамиз. Ахир, оқибат натижада ҳар бир ишнинг муваффақиятини одамлар — илмий билимлар ва илғор идеялар билан қуролланган одамлар ҳал қилади-ку».

Умумий ўрта таълимга ўтиш учун, аввало умумий мажбурий саккиз йиллик таълимни тўла амалга ошириш, мактаб ёшидаги ҳамма болаларни ўқишга жалб этиш лозим.

Областимизда бу борада дастлабки ишлар қилинди. Бекобод, Янгийўл, Калинин ва бошқа район халқ маорифи бўлимларида яхши тадбирлар белгиланди. Саккиз йиллик мактабларнинг кўпчилиги ўрта мактабларга айлантирилди.

Умумий ўрта таълимга ўтиш кўп жиҳатдан мактабларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, қўшимча мактаблар қуришни талаб этади. Янги ўқув йили арафасида 7 та мактаб қурилиб фойдаланишга топширилди. Бундан кейин ҳам янги мактаблар қуришга алоҳида аҳамият берилади.

Бошланғич таълим билимнинг пойдеворидир. Шунинг учун бошланғич таълимга алоҳида аҳамият бериш лозим. Бу ўринда Оржоникидзе район халқ маорифи ходимларининг ажойиб ташаббусини айтиб ўтиш керак. Райондаги ўқитувчиларнинг бир группаси бошланғич синфларга ўтиб ишлаш истагини билдирди. Улар бой тажрибалари ва билимларини мактаб остонасига илк бор қадам қўйган ўғил-қизларимизга сарфлашни ўзларини жанговар бурчлари деб билдилар.

Ибратли иш қанот ёзади, деганларидек, ташаббускор ўқитувчиларнинг бу ажойиб ҳаракати жойларда қўллаб-қувватланмоқда. Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги бу ташаббусни маъқуллади.

Улуғ доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига ҳартомонлама қизғин тайёргарлик кўрилади. Янги ўқув йилининг биринчи дарси — Ленин дарси деб эълон қилинди.

Областимиз халқ маорифи ходимлари янги ўқув йилини зўр уюшқоқлик билан бошлаб юборадилар, фарзандларимизга пухта билим берадилар, уларни коммунистик ахлоқ руҳида тарбиялашдек муҳим ишга ўз ҳиссаларини қўшадилар.

И. ПАРСОЕВ,
область халқ маорифи бўлимининг мудири.

Ж. КОПТЛЕУОВ

БИЛИМ ЧАШМАСИ

Қандай ёруғ мактабимиз
Турар қучоғин очиб,
Шаҳар, колхоз қишлоқларга
Билим нурларин сочиб.
Кирсам агар чиққим келмас,
Мактабим қучоғингдан.

Сенинг блан қувонаман
Етти ёшлик чоғимдан.
То эшигинг очгунимча
Ошиқади юрагим.
Сенда ўсиб Ватанимга
Хизмат қилиш тилагим.

ҚУРУВЧИЛАР ТОРТИҒИ

Кўкўпар ҳашаматли бинолар шаҳримизнинг ҳусннга ҳусн қўшмоқда. Қўли гул бинокорларимиз мактаб биноларини ҳам янги ўқув йилига битказиб, фойдаланишга топширишга шошилмоқдалар.

Мана шундай янги мактаб биноларидан бири шаҳримизнинг Октябрь районидаги Чимбой кўчасида қад кўтарди. Бу бино қурилишида «Главташкентстрой»га қарашли 58-қурилиш бошқармасининг қурувчилари меҳнат қилдилар.

Уч қаватли янги бино минг ўқувчини ўз бағрига олади. Алоҳида спорт зали, умумий мажлислар ва мактаб бадиий ҳаваскорларининг концертлари ўтказиладиган каттагина зал, буфет бор. Буфетда иссиқ овқат ҳам ташкил этилади.

Шу кунларда сўнгги пардозлаш ишлари олиб борилмоқда. Янги ўқув йилидан мактабда машғулотлар бошланади.

А. ИСАМУҲАМЕДОВ.

СЕНТЯБРЬ ИНТЕРВЬЮСИ

КАСБИМИЗ МЎЪТАБАР

О. ШАРОФИДДИНОВ.
Республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Ҳар бир иш кишидан қунт ва маҳорат талаб этади. Ёш авлодни ўқитиш ва тарбиялашга ҳам ана шундай муносабатда бўлиш керак.

Улуғ рус педагоги К. Ушинский таъкидлаганидек, ўқитувчининг нимани ўқитиш кераклигини билиши кифоя қилмаслигини, у қандай ўқитиш кераклигини ҳам билиши ва буни назарий жиҳатдангина эмас, балки амалий жиҳатдан ҳам билиши лозим. Билиш бошқа-ю, билдириш бошқа. Ўқитувчи учун қандай ўқитиш кераклигини яхши билмаслик — унинг ишидаги энг катта камчиликдир. Буни яхши англаб олган ҳар бир педагог ўз устида қунт билан ишлайди, маҳоратини оширади.

Кўпинча мендан «педагоглик маҳорати ҳақида нима дейсиз?» деб сўрашади.

Ўқитувчиларнинг Бутуниттифоқ съездида хусусан ана шу масалада кўп фойдали гаплар айтилди. Шу нарса алоҳида таъкидландики, маҳоратни ошира бориш зарурияти ҳаёт талабидан келиб чиқади. Ҳаётда олға юришнинг чегараси йўқ. Ўқитувчилик санъати тинимсиз ижодий меҳнат туфайли вужудга келади ва ўсади.

Бошланғич мактаб ўқитувчиси, хусусан биринчи синф муаллимининг машғулотларга атрофлича тайёрлик кўриши жуда муҳимдир. Бу кўп вақт чуқур мулоҳаза талаб этади. Ўқитувчи ўз тарбиясига топширилган талабаларининг фақат билимга эмас, айни вақтда маънавий маслаҳатга ҳам муҳтожлигини ҳис қилиши лозим.

Мен бошланғич синф ўқитувчисиман. Кўп йиллик меҳнат шуни кўрсатдики, бошланғич мактабда дарс бериш фахрли иш экан. Негаки, бошланғич таълим—билимнинг пойдевори. Болани ҳаётга узатишга тайёрлаш асосан биринчи синфдан бошланади. Бинобарин, мактаб қучоғига илк бор қадам қўйган ёш авлод тақдирини катта педагогик тажрибага эга бўлган ўқитувчиларга топшириш даркор. Шунда бола юқори синфларда ҳам яхши ўқиб кетади.

ЯНГИ ОТРЯД

Х. ХАЛИЛОВА,
Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигининг катта инспектори.

Бу йил серқуёш республикамиздаги олий ўқув юртлари ва техникумларига кўпгина йигит-қиз ўқишга қабул қилинди. 30 мингдан ортиқ студент олий ўқув юртлари остонасига қадам қўйди.

Кириш имтиҳонлари зўр уюшқоқлик билан ўтди. Абитуриентлар учун айрим енгилликлар туғдирилди. Кимё фани асосий мутахассисликка кирмаган олий ўқув юртларидан ҳоли этилди. Тарих, фалсафа, ҳуқуқ, кутубхоначилик ва библиографияни ўрганишга қизиқувчилар чет тилидан имтиҳон топширдилар. Медицина, қишлоқ хўжалиги ва бошқа институтларда эса биология фанидан имтиҳон олинди.

Қишлоқ ёшлари орасидан етишиб чиқаётган кадрларни камолотга етказиш вазифаси кун тартибида турган муҳим масаладир. Қишлоқларга юборилаётган кадрлар у ерда ишлаб кетаоладиларми? Улар таълим берган илм даргоҳлари ишончини оқлайоладиларми? Ҳозир асосий эътиборни ана шунга қаратмоғимиз керак.

Қишлоқдан ўқишга келган студентлар учун биринчи курсларда элементар математика бўйича юз соатлик программа киритилди. Шу мақсадда қўшимча машғулотлар олиб бориладн.

Олий ўқув юртларида айрим янги ихтисосликлар ҳам ўқитилади. Автомобиль ва тракторлар. савдо экономикаси каби янги кафедралар ташкил этилганлигини айтиб ўтиш керак. Бу йил мамлакатимизнинг марказий олий ўқув юртларига республикамиздан 200 дан ортиқ йигит-қиз ўқишга юборилди. Улар келгусида турли ихтисосликни эгаллаб, республикамизга ишга қайтиб келадилар. Саноат корхоналари ва шаҳарларни электр билан таъминлаш, металлни босим билан қайта ишлаш, қурилишни автоматлаштириш ва комплекс-механизациялаш, қурилиш ва йўл машиналарини жиҳозлаш, аниқ механика асбоблари сингари мутахассислар тайёрлаб чиқарилади. РСФСР ва Украина педагогика институтларига рус тили ва адабиёти, чет тили мутахассисликларини эгаллаш учун мингга яқин киши ўқишга юборилди. «Главташкентстрой» ходимларидан 3600 киши олий ўқув юртларининг кечки бўлимларига қабул қилинади.

Янги ўқув йилида билим юртларида ҳам қатор янгиликлар жорий этилади. Ўқитиш ва таълим беришни талаблар даражасида олиб бориш учун зарур тадбирлар белгиланди.

РАҲБАР, МУРАББИЙ

Х. ҚОДИРХУЖАЕВ.
Оржоникидзе районидаги 28-мактаб директори.

«Қишлоқ ўқитувчиси қандай бўлиши керак?» Едингизда бўлса, бундан 5—6 йил муқаддам худди шу мавзуда яхши мунозара ўтказилган эди.

Ўшанда кекса педагог С. П. Титов, совет космонавтининг отаси бу ҳақда мана бундай деб ёзганди: «Қишлоқдаги ўқитувчи — бу, маданият саройидир ва ҳар қандай мастер ҳам болаларни ҳартомонлама ривожлантириш вазифасини уддалайвермайди. Тор билимли мутахассис қотирилган нонга ўхшайди, у шу билан тўқ, аммо юмшоқ кулча ҳақида ҳам ўйлашни қўймайди. Ўз ишининг яхши мутахассиси эса шунинг учун ҳам қимматлики, у ўз мутахассислигига нисбатан анча кенг, кўп қиррали, у кўп нарсани ўз ичига сиғдиради, шу туфайли болалар қалби унинг чақириқларига жуда иштиёқ билан акс садо беради».

Мактабда моҳир педагоглар қатори ана шундай «тор билимли» ўқитувчилар билан ҳам ишлашга тўғри келади. Аҳил педагогик коллектив, қолаверса мактаб директори бунга бефарқ қараб туролмайди. У билан суҳбатлашади, дарсларини кузатиб, ютуқ ва камчиликларини кўрсатади. Машғулотларга пухта тайёргарлик кўриб келишини талаб қилади.

Бу ерда мактаб директори томонидан қилинадиган ишлардан бир кичик мисол келтирдик. Аслини олганда, мактаб директори катта педагогик коллективга ҳам раҳбар, ҳам мураббий. Мактабда таълим олаётган ўқувчиларнинг пухта билими, интизоми, ҳулқ-одоби учун энг жавобгар шахс.

Бир неча йилдирки, мактаб директори бўлиб ишлаб келяпман. Педагогик коллективимиз аҳил ва ишчан. Ўқув йили якунлари чакки бўлмаяпти. Ўқувчиларга пухта билим беришда қўлимиздан келганча меҳнат қилмоқдамиз.

Мактабда таълим-тарбия ишлари мақсадга мувофиқ ташкил этилса, ўқувчилар билими пухта бўлади, интизоми мустаҳкамланади, синфдан ташқари олиб бориладиган машғулотлар яхши натижа беради. Бунда, шубҳасиз, мактаб раҳбарларининг иштироки ва роли катта.

Мактаб директори яхши ташкилотчи, қобилиятли педагог бўлиши керак. Баъзан эса кадр танлашда бунга етарли аҳамият берилмайди. Иш манфаатларини кўзлаб танланмаган директор ўз вазифасини уддалай олмаслиги турган гап.

Худди шундай фикрлар ўқитувчиларнинг Бутуниттифоқ съездида ҳам айтилди. Ўқитувчиларнинг бу анжуманида мактаб раҳбари бошқаларга намуна бўлиши, касбига чин ихлос қўйиши, қунт ва сабот билан меҳнат қилиши лозимлиги алоҳида кўрсатиб ўтилди.

Шунга эришмоғимиз керакки, педагогик коллектив жон куйдириб ишласин, ташаббус, тажриба алмашиш кенг қулоч ёйсин!

1 СЕНТЯБРЬ—БУТУНИТТИФОҚ НЕФТЬ ВА ГАЗ САНОАТИ ХОДИМЛАРИ КУНИ

БАЙРАМ ТУҲФАСИ

Чирчиқ шаҳар газлаштириш тресги коллективи Бутуниттифоқ нефть ва газ саноати ходимлари кунини меҳнатда муносиб ютуқлар билан кутиб олишди.

Улар табиий газни реализация қилиш планини 106,2 процент адо этиб, шаҳар хонадонларини газлаштириш топшириғини 8,5 процент ошириб бажардилар.

Трест коллективи ўзаро социалистик мусобақани кун сайин авж олдирмоқда. Коллектив иккинчи кварталда республика коммунал хўжалик министрлигининг кўчма Қизил байроғини олишга муяссар бўлди. Шунингдек пешқадам коллективга республика маҳаллий саноат ва коммунал-маиший корхоналар ишчилари касаба союз комитетининг пул мукофоти берилди.

Дастлабки муваффақиятдан руҳланган газчилар ўз зиммаларига янги мажбуриятлар олмоқдалар.

Масалан, монтажчи В. Волков доҳимиз В. И. Ленин туғилган кунининг 100 йиллиги шарафига оширилган мажбурият олиб ишламоқда. Бунга ўхшаш ўнлаб ишчи-хизматчилар буюк санага муносиб шахсий туҳфа тайёрлашга аҳд қилишган.

Трест коллективи ўртасидаги социалистик мусобақа вақти-вақти билан якунланиб, пешқадамлар рағбатлантириб борилмоқда. Жумладан, яқинда 65 кишига пул мукофотлари берилди. Мукофотга сазовор бўлган В. Волков, С. Қодиров, И. Сигаев, А. Тошматов ва бошқалар беш йилликнинг учинчи йили топшириғини муддатидан илгари адо этиш йўлида жонбозлик кўрсатмоқдалар.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

АРЗОН ВА ҚУЛАЙ

Геологларимиз томонидан Бухоро областида жуда катта запасга эга бўлган юқори температурали газ конининг очилиши республикамиздаги кўпгина саноат тармоқларини газлаштириш имкониятини берди.

Кейинги беш йил ичида Ўзбекистондаги ўнлаб шаҳар ва район марказлари, юзлаб саноат корхоналари ва хонадонлари газлаштирилди. Бу эса 100 миллион сўмлик маблағни тежаш имконини берди.

Саноат тармоқларининг газга ўтиши уларнинг иқтисодий кўрсаткичларини бутунлай ўзгартириб юборди. Ишлаб чиқариш технологиясини ихтисослаштирди, иш унумини оширди.

Иссиқлик энергияси билан ишлайдиган агрегатларни табиий газ билан алмаштириш натижасида жуда катта иқтисодий тежамга эришилди, корхона ва турар-жойларнинг санитария аҳволи анча яхшиланди. «Ўзгипрокоммунинжпроект» лойиҳалаш институти ҳузуридаги Тошкент областини газ бўйича лойиҳалаш бўлимининг бу борадаги хизмати катта. Бўлим республикамизнинг кўпгина шаҳар ва қишлоқларини газлаштиришда салмоқли ишлар қилди. Уларнинг яратган лойиҳалари асосида областнинг талайгина колхоз ва совхозлари ҳамда шаҳарлари табиий газдан фойдаланмоқда.

Ҳозир Калинин, Оржоникидзе, Ўрта Чирчиқ, Оққўрғон районларининг кўпгина колхоз, совхозлари ҳамда Янгийўл, Олмалиқ, Бекобод, Чирчиқ шаҳарларига газ ўтказиш лойиҳалари тайёрланмоқда. Шу йил етти мингга яқин хонадонни газлаштириш ва 216 километр ерга газ қувурларини ётқизиш лойиҳалари тайёрланди. Ўз байрамимизни меҳнат самаралари билан кутиб олдик.

С. ЙЎЛДОШЕВ,
катта инженер.

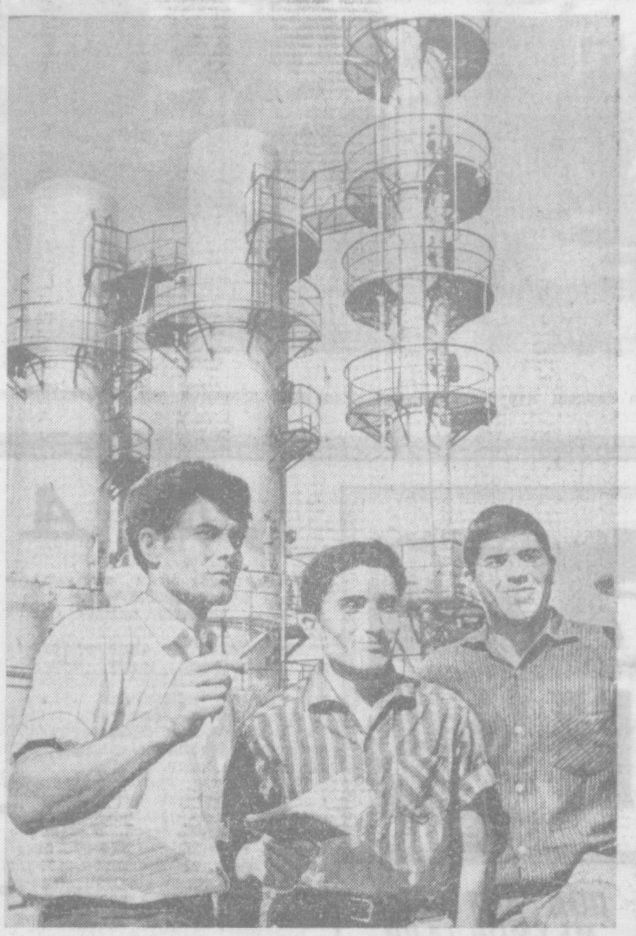

ТОШКЕНТ яқинида табиий газ сақланадиган катта станция қуриб фойдаланишга топширилди. Бу ердан Оҳангарон, Олмалиқ, Чирчиқ, Тошкент ва Чимкент шаҳарларига табиий газ юборилади. Ана шу станциянинг коллективи газ ва нефть саноати ходимлари кунини меҳнат муваффақиятлари билан кутиб олишди. Суратда: (чапдан ўнгга) цех бошлиғи В. Қаҷалан, электр-алоқачи О. Ёқубжонов ва оператор Ю. Ширинов ўртоқлар.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

„ЗАНГОРИ ОЛОВ" ФИДОКОРЛАРИ

Мухбиримиз яқинда «Ташпромкоммунгаз» трести бошқарувчиси ўртоқ А. САЛОМОВ билан трест коллективи эришаётган ютуқлар ва улар олдида турган янги вазифалар тўғрисида суҳбатлашди.

Савол: Аввало, трестингиз коллективини Бутуниттифоқ газ ва нефть саноати ходимлари куни билан қизғин табриклаймиз! Меҳнатсевар коллективингиз байрамга қандай туҳфа билан келди?

Жавоб: Коллективимизнинг яхши анъанаси бор. Қандай байрам бўлмасин, унга арзигулик туҳфасиз бормаймиз. Газ ва нефть саноати ходимлари куни эса ўз байрамимиз. Бу айёмга алоҳида иштиёқ билан тайёрландик. Дастлабки етти ойлик натижа ҳам буни яққол кўрсатиб турибди. Мана, рақамларни кўздан кечиринг.

Табиий газни реализация қилиш плани 104,5 процент бажарилди. Еки мўлжалдаги 498,4 миллион кубометр ўрнига 534,6 миллион кубометр табиий газ реализация қилинди. Белгиланган 39 ўрнига 44,7 километр газ қувури ётқизилди.

Хонадонларни газлаштириш соҳасида ҳам коллективимиз қувонарли ютуққа эришди. Етти ойда 3 минг 181 квартирани газлаштиришга муваффақ бўлдик.

Савол: Янги Тошкент қурилиши кўлами кенгайиб боряпти. Трест олдига ҳам янги вазифалар қўйилганми?

Жавоб: Шубҳасиз, ишларимиз кўпайди. Шаҳарнинг бош план асосида қайта қурилаётгани ишларимизни ҳам бирмунча жонлантириб юборди. Шуниси қувончлики, қардош қурувчилар ўзлари қурган биноларга ўзлари газ установкалари ўрнатмоқдалар. Бу трестимиз коллективига жуда катта ёрдам бўляпти. Шунинг учун биз, асосан эътиборимизни саноат корхоналари ва хонадонларни газ билан таъминлаш, ерости газопроводларини ҳимоя қилиш каби муҳим ишларга қаратяпмиз.

Участкалар бўйича социалистик мусобақа ташкил этганмиз. Пойтахтимизнинг Ленин ва Куйбишев районларида иш айниқса яхши бормоқда. Бу ерларда коммунистик меҳнат бригадаси номи учун курашаётганлар сафи тобора кенгаяпти. Виктор Гальцов ва Николай Акчурин ўртоқлар раҳбарлик қилаётган 2-ва 3-участкаларда бошқаларга намуна бўларли ишлар қилинмоқда. Алимов, Мақсудов, Ермаков сингари слесарларимиз, Боймуҳаммедов каби мастерларимиз билан фахрлансак арзийди.

Коллективимиз шу йилнинг биринчи кварталида республика коммунал хўжалиги касаба союз комитетининг кўчма Қизил байроғини олишга муяссар бўлган эди. Эндиликда ҳар бир участка бўйича ҳам мусобақа вақти-вақти билан якунланиб, ғолиблар рағбатлантириб борилмоқда.

Савол: Газ саноати ходимлари учун тўла-тўкис шароит яратиб берилганми?

Жавоб: Ҳа, иш унуми шарт-шароитга ҳам боғлиқ. Тошкент қурилиши муносабати билан барча участкаларни малакали кадрлар ва зарур техника воситалари билан таъминладик. Ўз соҳамиздаги бошқа ташкилотлар билан ҳамкорликда ишлаб, кўпгина қийинчиликларни бартараф этдик. Масалан, газ қувурларини кўмиш, газопроводларни монтаж қилишда илғорлар тажрибасидан унумли фойдаландик. 150 дан ортиқ корхонага, ўз кучимиз билан эса 8 минг хонадонга табиий газ етказиб бердик.

Пудратчи ташкилотлар қўлимизни анча боғлаб қўяётганини ҳам шу ўринда айтиб ўтмоқчиман. Шу сабабли ҳам баъзи кўрсаткичлар бўйича топшириқларни зўр-базўр бажараяпмиз. «Ташсантехгазмонтаж»га қарашли монтажлаш трестига ҳам баъзи истакларимизни билдирамиз. Уларнинг сусткашликлари туфайли берилаётган заказларимизнинг ярми ҳам бажарилмаяпти.

«Главташкентстрой»нинг 9- ва 159-трестлари ҳам ишимизга яхши ёрдам беришмаяпти. Газ тақсимлаш пункти эса кўпинча графикни бузмоқда. Ҳолбуки, биз пудратчи ташкилотлар билан ўз вақтида шартнома тузганмиз, етарли маблағ ажратганмиз. Агар улар масъулиятни ҳис этиб, астойдил ёрдам беришганда ютуқларимиз бундан ҳам баракалироқ бўлар эди.

Бизнинг режамиз аниқ. Пойтахт аҳолисининг табиий газга тобора ошиб бораётган эҳтиёжи тўлароқ қондирсак, деймиз. Бу — бизнинг бурчимиз.

ПРЕЗИДЕНТ Л. СВОБОДАНИНГ БУЙРУҒИ

ПРАГА, 29 август. (ТАСС). Бу ерда Чехословакия Социалистик Республикасининг президенти, олий бош қўмондон Л. Свободанинг Чехословакия халқ армиясига берган буйруғи радио орқали эшиттирилди. Л. Свобода Чехословакия халқ армиясининг генералларига, офицерларига, барча ҳарбий хизматчиларига уюшқоқликни ва ҳарбий интизомни мустаҳкамлашни, ҳарбий бошлиқларнинг барча фармойишлари аниқ бажарилишини таъминлашни, мамлакатда нормал ҳаётни тиклашда граждан органларига барча зарур ёрдам кўрсатишни буюради.

ЭРОН ТАРИХИДА БИРИНЧИ...

ТЕҲРОН, 29 август. (ТАСС). Фаррохру Порсо Ҳоким Ҳоди Ҳидоятий ўрнига Эроннинг мориф министри қилиб тайинланди. Фаррохру Порсо Эрон тарихида министр лавозимини олган биринчи аёлдир.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ ВАТАНПАРВАРЛАРИНИНГ ЗАРБАЛАРИ

ХАНОЙ, 29 август. (ТАСС). Вьетнам Информация агентлиги Озодлик агентлигининг маълумотларига асосланиб хабар беради: Жанубий Вьетнам халқ озодлик кучларининг отрядлари Тайнинь вилоятида 17 августдан 23 августгача душманнинг 6 батальони ва 12 ротасини тор-мор қилганлар. Шу жанглар вақтида 300 дан кўпроқ танк ва бронетранспортер, 37 оғир тўп ҳамда 17 самолёт ва вертолёт яксон қилинган ва сафдан чиқарилган.

Жанубий Вьетнам ватанпарварлари Куангнгай вилоятида душманнинг 6 ротасини қириб ташлаганлар, 8 бронетранспортёрини яксон қилганлар ва 2 самолётини ёндириб юборганлар.

ЕР ҚОНУНЛАРИ АСОСЛАРИ ЛОЙИҲАСИНИ МУҲОКАМА ҚИЛАМИЗ

ЕР УНУМДОРЛИГИНИ ОШИРАЙЛИК

«ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикалар ер Қонунининг асослари» тўғрисидаги Қонун лойиҳаси кенг муҳокама қилиняпти.

Маълумки, Улуғ Октябрь революциясидан кейин ер-сув национализация қилинди. У давлат мулки — умумхалқ мулки бўлиб қолди. Қонун лойиҳасида кўрсатилганидек, «СССРда ер совет жамиятининг энг муҳим бойлиги — қишлоқ хўжалигида ишлаб чиқаришнинг асосий воситаси бўлиб, халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини жойлаштириш ва ривожлантиришнинг маконий базасидир. Ҳамма ерлардан тўғри ва мақсадга ғоят мувофиқ равишда фойдаланиш, уларни муҳофаза қилиш ва тупроқнинг унумдорлигини бутун чоралар билан ошириш умумхалқ вазифасидир».

Бундан кўриниб турибдики, давлат мулки бўлган ердан мақсадга мувофиқ самаралироқ фойдаланиш, уни қадрлаш, ҳосилдорлигини ошириш лозим.

Маълумки, бизнинг колхоз 6727 гектар давлат еридан фойдаланиб келмоқда. Жумладан, 2758 гектар суғориладиган, 334 гектар шартли суғориладиган ер бор. Кейинги йилларда пахта етиштирилаётган сувли ерлардан фойдаланиш, ундан даромад олиш даражаси бирмунча ошди. Ҳосилдорлик кўтарилди.

Масалан, колхознинг Максим Горький участкасидаги 490 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан илгари бор-йўғи 14 центнердан ҳосил олинарди, колхоз бўйича умумий ҳосилдорликни анча орқага тортиб келарди. Бултур шу участканинг ҳар гектар еридан 26.9 центнердан «оқ олтин» кўтарилди. Ҳосилдорлик илгаригига нисбатан салкам 13 центнер ошди. Жуман Абдиев бошлиқ звенода ҳосилдорлик 34.5 центнерга етди. Бу ерга бўлган муносабатнинг яхшиланиб бораётганини, колхозчиларимиз ернинг қадрига етадиган бўлиб бораётганликларини кўрсатади. Бунга қандай эришдик?

Аввало, меҳнат интизоми мустаҳкамланди. Шу туфайли ерга муносабат яхшиланди. Одамларнинг ерга муҳаббати ошган сари техникадан фойдаланиш даражаси ошди. Деҳқончилик маданияти тобора кўтарилиб бораяпти. Сувдан тўла ва мақсадга мувофиқ фойдаланиш учун ирригация тармоқлари яхшиланди. Илгариги қинғир-қийшиқ Қоратош ариғи қайтадан тузатилди. Шу туфайли бу ариқдан сув равон оқадиган бўлиб қолди. Анҳор ариғи ҳам анча кенгайтирилди. Кўпгина пасти-баланд ерлар текисланди. Бу каби тадбирлар қолоқ, кам ҳосил Максим Горький участкасида ҳосилдорликнинг бирмунча кўтарилишига ёрдам берди.

Бундай ўзгариш колхоз бўйича ҳам қисман юз берди. 2000 гектар пахта майдонидан 1959—1963 йиллар ўртасида ҳар гектар ердан олинган ҳосил 25 центнерга етар-етмас бўлди. 1964 йилдан бошлаб колхоз бўйича ҳосилдорлик кўтарила бошлади. Бултур гектаридан 28,1 центнердан «оқ олтин» олинди. Бир гектар пахта майдони ўтган йили 1042 сўмдан даромад келтирди.

Колхозимиз кўтарилиб, ердан фойдаланиш яхшиланаётган бўлса ҳам, лекин бу ҳали бизни қаноатлантира олмайди, чунки участкаларда, звеноларда олинаётган ҳосил бир хил эмас.

Обид Акипов, Қаюм Бозорбоев, Камолиддин Умурзоқов сингари звенолар ҳосилдорликда колхозимизда пешқадам ҳисобланади. Агар ҳамма звенолар шулар даражасида ишлаганда, колхоз кўпгина қўшимча ҳосил ва даромад олган бўлар эди.

Масалан, бултур 11 та звенода ҳар гектар ердан 20—25, 20 звенода 25—30, 15 та звенода 30—35 центнер ўртасида ҳосил кўтарилди. Иккинчи сўз билан айтганда 26 та звенода колхоз даражасидан юқори, 20 та звенода паст ҳосил олинди. Агар шу 20 звено колхоз даражасига етказиб олганда эди ердан унумли фойдаланиш бирмунча яхшиланган бўлар эди.

Кейинги йилларда шу соҳада қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Маҳаллий ўғитдан фойдаланиш, айниқса кузда шудгор олдидан фосфор билан ерга гўнг солиш одат бўлиб бораяпти.

Бизда баланд-паст ерлар кўп. Кейинги йилларда 400 гектар ер аста-секин текисланиб нормал ҳолга келтирилди, сувдан фойдаланиш яхшиланди. Кўпгина еримизни сув билан таъминлайдиган ариқ кенгайтирилди, тузатилди. Бу ариққа 12 тўғон қилинди. Илгари 7 насос билан пахта майдонига сув олинарди. Ҳозир насослар сони 14 тага етказилди.

Ёввойи ўт илдизларини экишдан олдин териб ташлаш расм бўлиб қолди.

Бу кўрилган тадбирлар етарли эмас, чунки ҳосилдорликда райондаги бир қатор хўжаликлардан орқада қолиб келмоқдамиз. Энди бу соҳада илғор хўжаликларга етиб олишни асосий вазифа қилиб қўйганмиз.

Бу йил 2000 гектар пахта майдонидан пландаги 5120 ўрнига 6000 тонна ҳосил етиштириш мажбуриятини олган эдик. Колхозчиларимиз мавжуд имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, 6200 тонна ҳосил етиштириш тўғрисида қўшимча мажбурият олдилар. Агар шу вазифани уддасидан чиқа олсак, ҳосилдорликни ошириш соҳасида катта қадам ташлаган бўламиз.

Шу кунларда пахта йиғим-теримига қизғин тайёргарлик кўриляпти. 59 та пахта териш машинаси ремонтдан чиқариб қўйилди. Шундан 55 таси ХТ-1.2 маркали машина. Бундан ташқари 45 та прицеп, 15 та пахта тозалайдиган, 4 та пахта ортадиган, 6 та кўрак терадиган, 9 та тўкилган пахтани терадиган машиналар ҳам тахт турибди. Ниятимиз шу техника воситалари билан 80 процент ҳосилни териб олишдир. Бу қудратли машиналарни ишга соладиган 118 механик-ҳайдовчимиз бор.

Биз ҳозиргача пахта етиштириладиган ерлар ҳақида гапирдик. Бошқа экинлар экилаётган, айниқса шартли суғориладиган ерлардан фойдаланишни яхши, деб бўлмайди. Айниқса бедапоялардан олинаётган ҳосил жуда паст. 231 гектар бедапоянинг ҳар гектаридан бултур 29 центнердан беда ўриб олинди, холос. Бу ниҳоятда паст кўрсаткич, ерни қадрламаслик, унинг умрини беҳуда ўтказишдан бошқа гап эмас. Бу йил ҳозиргача шу ерлардан 31 центнердан беда ўриб олинди. Йил охиригача ҳар гектар ердан ўрилган беда 40 центнерга етиши мумкин, холос. Бундан кўриниб турибдики бу соҳадаги ишларимиз ҳеч кимни қаноатлантира олмайди. Эндиликда беда, маккажўхори ва бошқа тармоқдаги ерлардан унумли фойдаланишни асосий вазифалардан бири қилиб қўймоқчимиз.

Ер тўғрисидаги янги Қонун лойиҳаси, хўжалигимизнинг эҳтиёжи, юрагимизнинг амри биздан шуни талаб қилади.

Х. ПЎЛАТОВ,
Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозининг раиси.

БОСИЛМАГАН ХАБАРЛАР ИЗИДАН

„ҚЎПОЛЛИК ОҚИБАТИ"

Редакцияга келган бир хатда саноатсиз хизмат кўрсатиш комбинатига қарашли 39-сартарошхона усталари Казарянц ва Абакян сартарошхонага келувчилар билан қўпол муомалада бўлаётганликлари кўрсатилган эди.

Комбинат директори ўртоқ К. Муродовнинг редакцияга хабар қилишича, хатда келтирилган танқидий фикрлар тўла тасдиқланган. Казарянцга ҳайфсан эълон қилинган. Абакян эса қаттиқ огоҳлантирилган.

ПЛАНЕТАМИЗ ХАБАРЛАРИ

О. ЧЕРНИКНИНГ РАДИО ОРҚАЛИ АЙТГАНЛАРИ

ПРАГА, 29 август. (ТАСС). Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукуматининг раиси О. Черник кеча радио орқали гапирди.

«Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг январь пленуми негиз солган сиёсатни давом эттиришга маҳкам бел боғлаганмиз,— деди О. Черник.— Икки ёқлама ва кўп ёқлама шартномалар бўйича олган мажбуриятларимизнинг ҳаммасини бажараберишимиз зарур».

Барча асосий давлат органларининг ишлаш шароитини сира кечиктирмай, нормаллаштириш зарур, деди О. Черник. Алоқа ва транспортни тез қайта тиклаб олиш, жамоат тартибини сақловчи органларни айниқса катта шаҳарларда мустаҳкамлаш керак. Прагадаги аҳволни нормаллаштиришга алоҳида эътибор бериш лозим. Шу сабабли ҳукумат Прага миллий комитетининг бу тўғридаги таклифларини икки кун ичида муҳокама қилиб чиқади.

Ҳозирги фавқулодда аҳвол муносабати билан, деди О. Черник, радио, телвидение ва Чехословакия Телеграф агентлигига ҳукуматнинг таъсир ўтказиб туришини тўла равишда таъминлайдиган баъзи фавқулодда чораларни ҳукумат маъқуллади.

Шу билан бирга, деди О. Черник, ҳосилни ўриб-йиғиб олишни ҳамма воситалар билан таъминлаш зарур, аҳолини молларнинг асосий хиллари билан ва қишга керакли ёқилғи билан мунтазам таъминлаб туриш, ишлаб чиқариш учун нормал шароит яратиб бериш, мактабларнинг, муассасаларнинг мунтазам ишлашини йўлга қўйиш зарур.

Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукуматининг раиси мамлакатда осойишталик ва тартиб таъминлаш зарурлигини таъкидлади. тартибни, гражданлик интизомини бузишга, жанжал чиқаришга ва шу каби иғвогарликлар қилишга уринаётган кучларга қарши қатъий чоралар кўриш лозим, деди О. Черник.

Ҳукумат, деди О. Черник, мамлакат ҳаётини нормаллаштириш программасини яқин фурсатда республика миллат мажлисига айтиб беришга қарор қилди.

Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукуматининг раиси пировардида саноат ва қишлоқ хўжалигининг, фан ва маданиятнинг, барча давлат ва хўжалик органларининг ҳамма ходимларига мурожаат қилиб, уларни фидокорона меҳнат билан ҳукуматга ёрдамлашишга чақирди.

ЧЕХОСЛОВАКИЯДАГИ АҲВОЛГА ДОИР

Чехословакия Социалистик Республикасининг партия ва ҳукумат органлари мамлакатдаги вазиятни нормаллаштириш чораларини кўришни давом эттирмоқдалар. Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети президиумининг, ҳукуматнинг мажлислари ўтказилди, область партия комитетлари секретарларининг ва область миллий комитетлари вакилларининг кенгашлари бўлиб ўтди. Саноат корхоналарининг фаолиятини яхшилаш, аҳоли таъминотини яхшилаш, ҳосил ўрим-йиғимини тугаллашга доир кечиктириб бўлмайдиган масалалар кўриб чиқилди.

Ҳукумат раиси О. Черник радио орқали гапириб, бундай деди: «Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг январь пленуми негиз солган сиёсатни давом эттиришга маҳкам бел боғлаганмиз. Икки ёқлама ва кўп ёқлама битимлар бўйича олган мажбуриятларимизнинг ҳаммасини бажараберишимиз зарур». «Ҳозирги аҳвол сабабли, деди у ҳукумат матбуотга, радио ва телевидениега тааллуқли фавқулодда чораларни маъқуллади. Бу чоралар оммавий ахборот воситаларига ҳукумат таъсирини ўтказишни тўла таъминлашга имкон беради.

29 августда Словакия Коммунистик партиясининг съезди ўз ишини тамомлади. Съезд Совет—Чехословакия музокараларининг якунларига ўз муносабатини белгилаб, бу якунларга ҳозирги вақтда вужудга келган мушкул ҳолатдан чиқиб олишнинг бирдан-бир оқилона йўли деб баҳо берди. Словакия Коммунистик партиясининг Марказий Комитети сайланди. Марказий Комитетнинг биринчи секретари қилиб, якдиллик билан ўртоқ Г. Гусак сайланди.

24 августда Прагада махфий равишда чақирилган ва Чехословакия Коммунистик партиясининг 14 съезди деб номланган ғайри қонуний съезд қарорларини ўртоқ Г. Гусакнинг таклифига биноан Словакия Коммунистик партиясининг съезди қатъиян рад қилди. Словакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг 30 аъзоси ва Марказий Комитет пленумининг 6 аъзоси мазкур ғайри қонуний съезд томонидан қилинган ва Чехословакия Коммунистик партиясининг «янги марказий комитети» деб аталган марказий Комитет составида аъзо бўлишдан воз кечдилар.

Чехословакиядаги ҳозирги ҳаётнинг энг асосий характерли белгиси шуки, аҳоли мамлакатдаги аҳволни тезроқ нормаллаштиришга интилмоқда. Меҳнаткашларнинг кўпчилиги Москвадаги Совет-Чехословакия музокараларида эришилган қарорларини бажариш ҳамда Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Чехословакия Социалистик Республикасининг ҳукумати бу йўлда амалга ошираётган тадбирлар мамлакатдаги аҳволни тезроқ нормаллаштиришга негиз бўлади, деб билмоқдалар. Чехословакия халқининг барча чинакам ватанпарвар кучлари мана шу негизда бирлашмоқда.

Шу билан бир вақтда ўнг контрреволюцион кучларнинг ҳаракатлари авж олиб бормоқда. Улар Совет-Чехословакия музокараларининг якунларига шиддатли қарши чиқмоқдалар, Чехословакия Социалистик Республикасининг партия ва давлат раҳбарлари амалга ошираётган дастлабки конструктив чора ва тадбирларни бузишга интилмоқдалар. Контрреволюцион кучлар Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг ва ҳукуматнинг раҳбарларига тобора кўпроқ ҳужум қилмоқдалар, вазиятни ўзларининг ҳокимиятни босиб олишларига имкон берадиган қилиб ўзгартириш ниятида эканликларини яширмаётирлар.

Бу ишларда уларни империалистик кучлар актив равишда қўллаб-қувватламоқдалар. Масалан, ғарбдаги баъзи радио станциялар мамлакат ҳаёти тўғрисида объектив ахборотларни эшиттираётган Чехословакия радиосининг овозини ўчиртирмоқдалар ва айни вақтда махфий радио передатчикларнинг ишлашига кўмаклашмоқдалар. Айни вақтда Чехословакияга ва у билан иттифоқдош бўлган социалистик мамлакатларга қарши туҳмат ва бўҳтон кампанияси давом эттирилмоқда.

Шу жиҳатдан қараганда Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги АҚШ вакили Ж. Боллнинг Америка радиоси орқали айтган гаплари диққатга сазовордир. Чехословакия масаласи деб аталган масалаларни Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукумати Хавфсизлик Кенгашининг муҳокамасидан олиб ташлашни талаб қилганлигидан дарғазаб бўлган Ж. Болл бу қарорга қарши ҳеч бир баҳона топаолмай социалистик давлатларни қўпол сўзлар билан ҳақорат қилди.

Социализм душманлари социалистик давлатларнинг бирлашган фронти Чехословакиядаги контрреволюция йўлида ҳамда Чехословакия Социалистик Республикасини социалистик ҳамдўстликдан ажратиб олишга умидвор бўлган империалистик доиралар йўлида катта ғов бўлиб турганлигини кўриб, саросимага тушиб қолмоқдалар. (ТАСС).

ҚАҲРАМОН ВЬЕТНАМ ХАЛҚИНИНГ БАЙРАМИ

2 сентябрда Вьетнам Демократик Республикаси эълон қилинган кунга 23 йил тўлади. Қаҳрамон халқ бу байрамни экономикада катта ютуқлар, Америка агрессорларининг қароқчиларча ҳужумига қарши мардонавор курашда муваффақиятлар билан кутиб олмоқда. Суратда: Американинг ер билан яксон бўлган уч мингинчи самолёти. Уни Вьетнам халқ армиясининг жасур зенитчилари уриб туширишган.

ВИА—ТАСС фотоси.

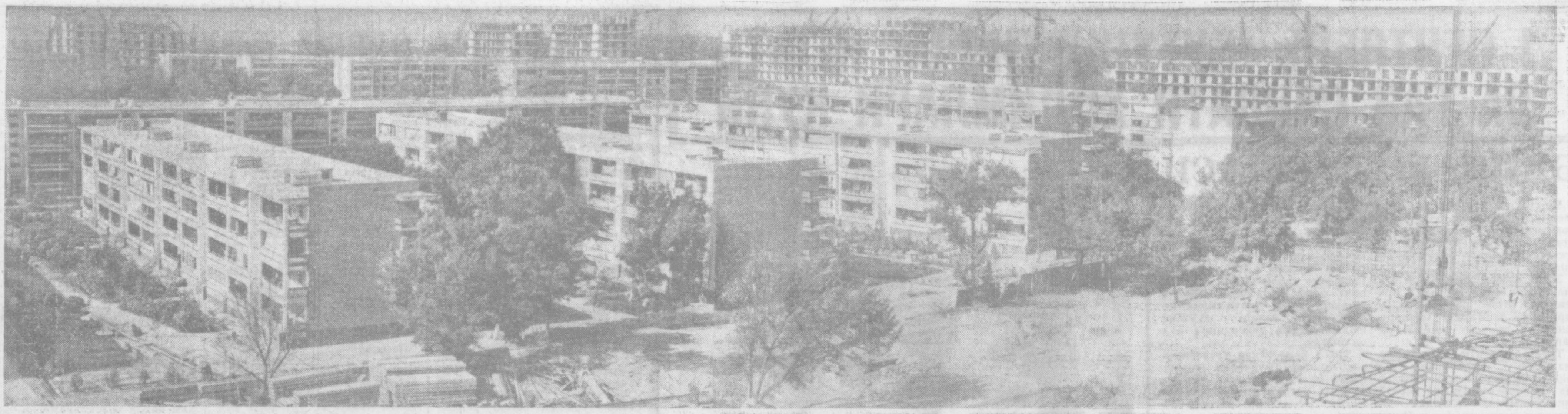

ТОШКЕНТДА табиат қалтис ҳазил қилганида кишилар бошига катта ташвиш тушди. Шунда қардош қурувчилар ёрдам қўлларини чўзишган эди. Пойтахтимизни қайта қуришда Украина бунёдкорлари ҳам муносиб ҳиссаларини қўшдилар. Суратда: пойтахтимиз марказидаги Украина квартали.

А. Тўраев фотоси.

„МАЖРУҲ"

Ўтган шанба куни тасодифан бозорга йўлим тушиб, тиқилинч автобусга чиқишга мажбур бўлдим.

Шу пайт кўзим олдинги ўриндиқлардан бирида ўтириб кетаётган, ниҳоятда башанг кийинган, жажжигина мўйлабчаси ўзига ярашган, ёшгина йигитчага тушди. У бепарволик билан автобус ойнасидан атрофдаги манзараларни кузатиб борар эди.

Унинг ёнида муикайиб қолган қариялар, болалик оналар куннинг иссиғидан, одамларнинг кўплигидан, қопқора терга ботганди. Кимдир олдинга сурилаётиб, она қўлида эндигина овунган чақалоққа беҳосдан тегиб кетдими, чақалоқ қулоқни қоматга келтиргудек бақириб йиғлай бошлади.

Буларнинг ҳаммаси «чиройли» йигитчага заррача таъсир этмас, атрофдагиларга эътиборсиз, ўриндиққа михлангандек ўтирар эди. Ниҳоят, бир аёлнинг сабри тугади шекилли, уни туртиб:

— Ҳой йигитча, қарияларга, ёки анави турган болалик аёлга жой берсангиз бўлмайдими?! Атрофингизга қаранг, сизнинг ёшингизда бундай қилиш ярашмайдику, жой беринг! — деди.

Йигитча аввал гапирган аёлга, сўнгра уни кузатиб турган одамларга бир-бир назар солгач, аста жилмайди ва аянчли оҳангда:

— Ҳа, холажон, жой беришим керак эди! Лекин, на чора, мана бу қотиб қолган мажруҳ оёғимни қаерга қўяй!? — деди-да, автобус ойнасидан ташқарига маюс боқди.

АХЛОҚ — ОДОБ МАВЗУИДА

Гапирган аёлни совуқ тер босди. Қўполлик қилиб, бечора йигитнинг кўнглини оғритгани учун ниҳоятда афсусланар эди у. Одамлар юзида йигитга бўлган ҳалиги нафрат ўрнини энди ачиниш излари қоплаб олди. Ниҳоят, автобус сўнгги остановкага келиб тўхтади.

Шу пайт ҳамма учун кутилмаган воқеа юз берди. Ҳозиргина ўзини аянчли аҳволга солиб ўтирган ҳалиги олифта «мажруҳ» йигит шошилиб ўрнидан турди-да, сакраб автобусдан тушди. Унга ҳайратланиб, қараб турган одамларга совуқ тиржайди. «Сенларнинг бопладимми» дегандек, ерда ётган тошни бир тепди-да, хо-холаб кулганича оломон орасига кириб кўздан ғойиб бўлди.

«Гап эгасини топади» — дейдилар. Сен балки шу газетани ўқиб қоларсан, сенга айтадиган гапимиз шу:

Ҳайф сенга ёшлик, ҳайф сенга «йигит» деган ном! Биз сенинг бу совуқ қилиғингдан аксинча кулмадик, ачиндик. Орамизда сендек «курмак»нинг борлигидан афсусландик! Биз сенга ишониб, ўз виждонингга ҳавола қилган эдик. Сенчи? Сен ёлғон гапириб, бизнинг соддалигимиздан кулмоқчи бўлдинг! Ўзингни кимлигингни ўзинг фош этдинг.

Сен чиндан ҳам «мажруҳ» экансан!

А. ФОЗИЛОВ.

ТОЖИКИСТОНДА ЎЗБЕК АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ ОЛДИДАН 1968 й.

ВОСЕЪ РУҲИ

Ғаффор МИРЗО

Бухорода баланд дор тепасидан
Восеъ жисми юз тубан кетди.
Руҳи парвоз этди.
Беку амир кўзин ўғирлаб,
Шунда ҳар тожик
Восеъ руҳин қайталаб,
Унга сўз айтди:
«Ассалом, эй амир кўзида
ўлган,
Халқ жонида мангу бўлган
барҳаёт!
Ассалом, эй баланд дорнинг
лойнғи,
Халқнинг азоб, дардиқ сен
бердинг барбод!».
Умид ҳизбин маҳфи вакили
симон
Халқ дил кўрин кўрикчисидир
ҳар он.
Восеъ руҳи
Яхши кунлар вакилидек жой
олди
Халқ бағридан, бўлмади у
бемакон.

«Тошни, — дерди, —
Бу оғир тош, бу тоғни
Сел шу жойга келтирган,
Қудратли сел,
Мумкин эмас
Яна ундан кучлироқ
Сел келиши,
Уни жойдан ағдаради у далил.
Мумкин эмас
Жабру зулм бақо бўлса
Жаҳонда,
Муруввату меҳр бўлса бебаҳо.
Дил умедвор,
Мен аминман
Зулм бўлғай тубан доимо».
У дил каби
Орзу-уйдан у мутлақо бехабар,
Лекин, ундан у гувоҳлик
бергуси.
Из элтади.
Восеъ руҳи ҳар эшикдан
соядек
Ўтиб борар,
Бир сояки,
Юз тариқа андеша
келтиради.
Дил уйида,
Дил ўйида
Навбатчи посбон,
Ўтмасин дер
ичкарига
Қайғу ғафлат
Ҳеч қачон.

Яхши кунлар
Бахту толе
Орзу армони,
Доим уйғоқ
Тирик бўлсин
Мисли дил қони.
Қора кунлар,
Хавфли тунлар
Уйидан буон
Восеъ руҳи
паноҳида
Чўғ олган
Гулхан
Ёниб кулга
айландию,
Сўнди бир замон.
Восеъ руҳи
йўл излаган
Тожигим руҳи.
У қуйилган
Буюк дарё
Октябрнинг
руҳига бу дам.
Ленин руҳи,
Восеъ руҳи,
Тожик руҳи,
Рус руҳи,
Октябрнинг
Улуғ йўли —
Улар билан
улуғдир
олам.

НАЗАРМАТ таржимаси.

ҚАДРДОН ТОЖИКИСТОН

Юсуфжон ҲАМДАМ

Она тилиси тожик, аммо ўзбекдир ўзи.
Ғафур ҒУЛОМ.

Қардошлик тарихимиз дўстлик ипакларидай,
Помир чўққиларидай туташ чўзилиб кетган.
Меҳрли юрак билан айтилган илиқ сўздай
Юрак саломларимиз тонгларда сизга етган.

Юракнинг томиридан қон йўллари айланиб,
Ўзбек-тожик жонини туташтиргани каби;
Мардона қадам босиб, зафарларга шайланиб
Йиллар оша билинди, меҳнаткаш дўстлар қалби.

Сирдарёнинг сувлари жилва ташлаб оқади
Қайроққумдаги ГЭСдан Тошкент чироғи равшан.
Ленинобод қизининг муборак нафасидан
Серзавқ оқшом чоғлари баҳраманд бўлар гулшан.

Мирза Турсунзоданинг ҳар қатра мисралари
Ғафур Ғулом шеъридай ўзбекка берар ором.

Уларни бахт боғида авайлаб ва эркалаб
Ўстирган тожик-ўзбеклар, сизга дўстлар бўлган ром.

Тўфоннинг қўшиқлари осмон фалакдан ошиб,
Янграйди, жаранглайди ўзи серҳазил барно,
«Лола» ансамблининг қизлари ўйнаб тошиб,
Қанот ёзар қуш каби, саҳнамизда тамонно.

Рўдакий, Навоийнинг қадрдон авлодлари,
Мукаммал замонанинг давронида азиздир.
Меҳрибону, меҳнаткаш боғлари, ободлари,
Оғир, енгил кунлари ғамхўру изма-издир.

Қардошлик тарихимиз дўстлик ипакларидай,
Памир чўққиларидай туташ чўзилиб кетган.
Меҳрли юрак билан айтилган илиқ сўздай,
Юрак саломларимиз, тонгларда сизга етган.

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

ПОЙТАХТИМИЗДА Меҳнат Қизил Байроқ орденли Белоруссия филармонияси санъаткорлари меҳмон бўлиб туришибди. Уларнинг концерт программаси тошкентликларга манзур бўлаяпти. Айниқса, солистлар О. Шутова, Н. Саприкина, А. Серебрякова, С. Машинский, Г. Мартинов ва бошқа санъаткорларнинг қўшиқлари, пародиялари, созандаларнинг жозибали қўшиқлари томошабинларни мафтун этаяпти. Штатсиз рассомимиз Н. Меламед белорус санъаткорлари концертида бўлиб, бир неча расмлар чизиб қайтди. Расмларда: филармония солистлари Нина Саприкина ва Ольга Шутова.

ҲАР ТЎҒРИДА

ТЕШИК ҚАЙИҚДА

Баракуфлу кўлида саккиз эшкакли қайиқлар тизилиб турибди. Лекин, ҳаммасининг ости атайин тешиб қўйилган. Қайиқлар бирин-кетин сувда сузиб, бирин-кетин чўка бошлашади. Энг кейин чўккан қайиқнинг 8 кишилик экипажи ғолиб ҳисобланади. Пировардида эшкакчилар сувдан чиқариб олинади, энг қуруқ кийимдагилар эса мукофотланади.

Мексикаликлар буни «тешик қайиқ»лар мусобақаси деб номлашади.

ОЙНА СИНДИРАДИГАН СОВҒА

Чикагода чиқадиган бир газета ойна фабрикасининг қуйидаги эълонини босиб чиқарди:

«Яқинда биз ўз корхонамизнинг йигирма беш йиллигини байрам қиламиз. Бизни табриклаш учун келган ҳар бир болага албатта ажойиб рогатка тақдим этамиз».

ҒАЛАТИ ЙЎЛИНИ ТОПИШДИ

Шаҳарнинг қоқ ўртасида каттакон витринага ўхшаш нарсани ўрнатиб қўйишди. Қўлга тушган ўғри судда жазога ҳукм этилгач, шу ерда ҳалойиқ олдида «намойиш» қилинади.

Махсус плакатда эса ўғрининг кимлиги, у нима ўғирлагани, қандай жазога ҳукм этилгани ҳақидаги маълумотлар ёзиб қўйилади. Маҳаллий ҳокимият бу тажриба қандай натижа беришини қизиқиб кутяпти. Лекин, Филиппинда жиноятчилик негадир ҳеч камаймаяпти.

ҲАЁТИЙ ЛУҚМАЛАР

Жиловдор бўлганингда оқил одамлар ҳурматига сазовор бўлган кишини тўғри, ҳаққоний гапи учун хўрлама, сендан кўпчиликнинг ихлоси қайтади.

✦ ✦ ✦

Минган отинг ариқдан ўтаётганда тихирлик қилса ҳа деб қамчилайверма, жон аччиғида сакраб сени йиқитиб кетади.

✦ ✦ ✦

Ёши, амали улуғ киши сени ҳурмат-иззат қилса, мен ундан ақлли эканман-ку, деб талтая кўрма, балки у камтардир.

✦ ✦ ✦

Гугурт чўпининг ёниб тугаётганда гажак бўлиши, тўғри йўлдан адашган одамнинг фарёд чекиб тўлғанишига ўхшамайдими?

✦ ✦ ✦

Қарчиғай қувган қуш пана тортиб, ўзини сенинг уйингга урганда, сўйиб ейишга ошиқсанг, одамийлик қаёқда қолади?

М. САЛИМЖОН.

ТОШКЕНТ СТУДЕНТЛАРИ МУСОБАҚА ҒОЛИБИ

Гомель шаҳрида «Буревестник» студентлар спорт жамияти Марказий Совети биринчилиги учун қўл тўпи бўйича мусобақалар бўлиб ўтди. Бунда республикамиз спорт шарафини Тошкент физкультура институти спортчилари ҳимоя қилишди. Ҳамшаҳарларимиз барча учрашувларда ғалаба қозониб, биринчи ўринга чиқишди. Тўрт спортчи эса спорт мастери нормативини бажарди.

КЕЧИКИБ БОШЛАНГАН ЧЕМПИОНАТ

Футбол бўйича республика чемпионати бу йил анча кечикиб бошланди. Ўзбекистон футбол федерацияси группалардаги командалар сонини камайтиришга қарор қилганлиги туфайли, ҳар бир коллектив йил давомида жами 15—16 тадан учрашув ўтказади. Шунинг учун ҳам чемпионат аввалги йиллардагига қараганда бу сафар бир неча ҳафта кеч бошланди.

Спорт

Ўзбекистон чемпиони номи учун жами 26 команда уч группага бўлиниб куч синашмоқда. Биринчи давра тугай деб қолди. Биринчи группада Тошкентнинг «Звезда» командаси пешқадамлик қиляпти. Бу команда 7 ўйиннинг бештасида ғалаба қозониб, иккитасини дуранг қилишди. 23 тўп киритиб ўз дарвозаларидан атиги 3 та тўп ўтказиб юборишди. Иккинчи группада эса Чуст шаҳар футболчилари олдинда боришяпти. Чустликлар ҳам пойтахт футболчилари сингари ҳали мағлубиятга учраганлари йўқ. Учинчи группа карвонбошиси Жиззах командаси эса 6 ўйин ўтказиб биттасида енгилди.

Группа ғолиблари давра мусобақаларини тугатгач финалда чемпионлик унвони учун ўзаро беллашишади.

УЧ ЎЙИН, УЧ ҒАЛАБА

Москванинг «Буревестник» футбол командаси Қобул шаҳрида учта халқаро ўртоқлик учрашувини ўтказиб, учтасида ҳам ғалаба қозонди. Совет студентлар терма командаси аввалига афғон тенгдошларини 6:0 ҳисобида ютишди. Сўнг маориф министрлиги терма командасини 3:1 ва афғон армияси терма коллективини 2:0 ҳисобида ютди.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

ҲОДИСА

ЎТ БИЛАН ОЛИШУВ

Пойтахтдаги Чапаев кўчасида ёнғин чиқди. Ҳужрадаги кўмир ёниб, қўшни хоналарга ўтди. Кишилар ўт кучли аланга олиб бўлгандан кейин пайқашди. Ҳеч ким ҳужра олдига яқинлашолмасди.

Кимдир ўт ўчириш командасининг чақириш учун телефон қилишга югуриб кетди. Бошқалар қўлларига челак олиб ўтга сув сепабошладилар. Бироқ, ёнғин пасаймасди, аксинча борган сари кучайиб уйга ҳам ўтди.

Кўчадан ўтиб кетаётган бир группа солдатлар ёрдамга келишди. Уларнинг аниқ ҳаракатлари ва довюраклиги туфайли ўт кўп ўтмай ўчирилди. Айниқса, младший сержант Л. Рисев далил ҳаракат қилди, ўт билан мардонавор курашди.

Қисм командирлиги комсомол солдатларга ташаккур эълон қилди.

МОВИЙ КЎЛЛАР. Ф. Мельников фотоси.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 10.00 — Шанба, нонуштадан сўнг, 10.40 — Ёнаётган арава йўли (бадиий фильм), 12.05 — Концерт.

13.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

16.55 — Кўрсатишлар программаси. 19.00 — Теленгиликлар (рус тилида).

Ўзбек тилида: 19.10 — Хайр боғчажон, салом мактаб, 19.40 — Теленгиликлар, 19.55 — ВЛКСМнинг 50 йиллигига. Муборак (телекомпозиция), 20.35 — Россия яқинида.

21.00 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

16.40 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 21.00 — Шанба, нонуштадан сўнг (такрор кўрсатилади). 21.40 — Шарқ назми тароналари, 22.20 — Маҳаллада дув-дув гап (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — Душанба кўрсатади.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 31/VIII да Шоир қалби.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 31/VIII да Жон қизлар.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Катта соврин — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Зарба! Яна зарба! — «ЧАЙКА» «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Вена почта маркаси — «ЎЗБЕКИСТОН», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Менинг ҳаётимсан (1 ва 2-серия) — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (эрталаб соат 11, кундуз 3 ва кеч 7 да).

Цитаделдаги ҳаёт — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Тошкент 3-босмахона коллективи ҳамда Маданият ходимлари Союзи Республика Комитети босмахона директорининг ўринбосари Қ. Қурбоновга акаси

Маҳаматқул РАҲМОНҚУЛОВНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри

Р. 10275. ИНДЕКС — 6469. № 1937.